

Piaci tanulmányok online keresése

Az üzleti élet, a magánvállalkozások örvendetes hazai felpezsdülése nálunk is előtérbe állítja a marketingmunka fontosságát. A vezetői döntések előkészítésének háttéréként jó szolgálatot tehetnek a marketingtanulmányok. Drága, testre szabott tanulmány elkészítése előtt azonban érdemes szétnézni a tanulmányok „piacán”: talán érdemes meglévő tanulmányok felkutatásával próbálkozni. Ehhez járul hozzá az itt közölt cikk, amely annak ellenére, hogy a mintegy egy évvel ezelőtti állapotot mutatja be – és tudjuk, hogy azóta ez az információs szegmens is sokat fejlődött –, talán segítséget nyújt az információs szakembereknek vállalászási döntések támogatására alkalmas, kész tanulmány tállalásával.

Amikor egy gazdasági ágazat vagy piac teljes képét szeretné valaki megkapni: erősségét, gyengéit, a fő szereplőket, a trendeket, akkor ún. piaci tanulmányra van szüksége. A piaci tanulmányok fontos szerepet töltenek be a fejlett országok gazdasági tervezésében és a döntések előkészítésében. Elsősorban az Egyesült Államok és Nagy-Britannia vállalkozásaiban van kitüntetett szerepük. Ilyen tanulmány készítésével meg lehet bízni profi konzulens cégeket vagy marketingkutató irodákat, amelyek rövid idő alatt képesek a megrendelők igényeit maximálisan kielégítő tanulmányok készítésére, persze meglehetősen borsos áron. Egy másik megközelítés: már meglévő tanulmányok beszerzése valamely forrásból, köztük online kereshető adatbázisokból.

Online kereséssel egyre több és jobb teljes szövegű adatbázisban találhatunk kész piaci tanulmányokat. Az adatbázisok elsősorban a Magyarországon is közkedvelt **Dialog** és/vagy **Data-Star** online szolgáltatóközpontnál (hostnál) érhetők el, de más hostok kínálatában is előfordulnak. Online kereséssel bibliográfiai adatbázisokban is tudomást szerezhetünk megvásárolható, nyomtatott piaci tanulmányokról. Ezeket az adatbázisokat mutatjuk be a tanulmányokra vonatkozó rövid áttekintés után.

A piaci tanulmányok előállítás

A *piaci tanulmányok* (másképpen: piackutatási jelentések, az angol *market research reports* szó szerinti fordítása) fogalmán általában az olyan összeállításokat értik, amelyek egy bizonyos termékcsoport (vagy termék) valamely földrajzi régióbeli (ország- vagy országcsoporthelyi) piacát, fogyasztását, fő előállításait, ezek piaci részesedését, a piac szegmenseit, változásait és jövőbeni kilátásait vizsgálják. Léteznek cég tanulmányok, prognosztikai tanulmányok is, de nem

tartoznak ebbe a körbe projektek megvalósíthatósági tanulmányai, vagy egyéb, nem konkrét piacokkal vagy cégekkel foglalkozó tanulmányok.

A piaci tanulmányok nyilvánosságra hozatalának több fokozata van. Valamely cég belső piacelemzői által készített tanulmányok sohasem kerülnek nyilvánosságra, ezért ezekre hiába számíthatunk az online kereshető adatbázisokban is. További fokozat az olyan tanulmány, amelyet egy profi piackutató cég készít el egy vállalat megbízásából; legtöbbször az ilyen tanulmányok sem kutathatók online adatbázisokban. A következő lépcső a több ügyfél együttes megbízására készített tanulmány, amelybe a csoporton kívüli felhasználók is betekinhetnek, persze eléggé borsos áron; ilyen tanulmányok nyomra bukkanhatunk ipari hírlevelekben, szaklapokban stb., valamint bizonyos online adatbázisokban is.

Vannak vállalatok, amelyek kereskedelmi forgalomban szabadon kapható tanulmányok készítésére specializálódtak, s ezek termékeiket széles körű terjesztésre szánták. Az ilyen tanulmányok ára olcsóbb, mint a több ügyfél megrendelésére készült speciális, de nyilvánosságra is hozható tanulmányoké. Főleg az ilyen tanulmányok kereshetők online adatbázisokban, de előfordulhatnak bennük egyedi megrendelésre készített, és bizonyos feltételekkel a nyilvánosság számára felszabadított tanulmányok is.

A piaci tanulmányok megbízhatósága

Egy piaci elemzés minőségét a következő tények határozzák meg:

- ▶ **Időtényező:** Milyen korú adatokra alapozták az elemzéseket és előrejelzéseket, a piaci részese-dés számadatait?

- ▶ **Mely vállalatokra vonatkozik:** Tartalmazza-e a jelentős magánvállalatokat is a nyilvános (tőzsdén részvényeket forgalmazó) cégek mellett?
- ▶ **Pontosság:** A piaci tanulmány a vizsgált piac adatait számszerűsítve (dollárban, értékesített árumennyiségben stb.) tartalmazza-e, vagy csak százalékos becsléseket közöl egy egészhez viszonyítva? Pl.: a biotechnikai piac értéke 13 milliárd USD lesz, vagy pedig a Biogen cég a piac 20%-ában részesedik (de a piac nagyságáról nem szól).
- ▶ **Hitelesség:** A tanulmányt előállító konzulens cég mióta ismert a piackutatásban? Mennyi tapasztalatuk van piaci elemző munkatársaiknak?

A közzétett piaci tanulmányban közölt információk megítéléséhez két dolgot kell mérlegelni. Először is: miért publikálták a tanulmányt? Vajon csak azért, hogy minél több példányt eladjanak online vagy nyomtatott formában? A második kérdés: a készítő vagy közreadó hírneve. A tanulmány szerzője ismert-e a szakmában? A konzulens cég kezdő vállalat-e, vagy az illető piac elemzésére szakosodott iroda?

A gyakorlatban azt szokták követni, hogy a piaci tanulmányok publikált adatait tájékozódó jelleggel fogadják el, már csak azért is, mert adatai nem a legfrissebbek; az aktuális adatokat más forrásokból szerzik be. A tanulmány konklúzióit viszont el szokták fogadni, főleg akkor, ha jól ismert és bevált cég a közreadó. A hibás következtetéseket tartalmazó tanulmányokat közreadó vállalat többnyire nem állja meg helyét a konzulens cégek éles versenyében.

Piaci tanulmányok adatbázisai online hostoknál

Az utóbbi években a teljes piaci tanulmányok egyre inkább hozzáférhetőek a kereskedelemben és a könyvtárakban. Következésképpen számos online szolgáltatóközpont felvette kínálatába a teljes szövegű piaci adatbázisokat, valamint a piaci tanulmányok bibliográfiai adatbázisait. Elsősorban a **Dialog** és a **Data-Star** az a két host (immár közös tulajdonban; mindkettő anyavállalata az amerikai Knight-Ridder cég), amely piacitanulmány-adatbázisokat forgalmaz.

Amikor egy adatbázist kiválasztunk piaci tanulmányok keresésére, tudnunk kell, hogy az adatbázisnak mi a tartalma (vagyis mire irányuló tanulmányokat szolgáltat), milyen frissek a tanulmányok, az adatbázis hány rekordot és hány tanulmányt tartalmaz (ez a kettő nem azonos!), és mely földrajzi régiókra vonatkoznak a piaci tanulmányok.

A kétféle tanulmány-adatbázis (a teljes szövegű és a bibliográfiai adatbázisok) közül a teljes tanulmány-szövegeket tartalmazók keresése speciális módon történik. Egy piaci tanulmány igen nagy terjedelmű is lehet, elérheti a 200 nyomtatott oldalt. Ezért az online

hostok úgy szervezték szolgáltatásukat, hogy a tanulmányt részre bontva is lehessen nyomtatni, ne kelljen a drága teljes tanulmányt megfizetni, ha az egészre nincs szükség. A **Dialog**nál „oldalak” („pages”), a **Data-Star**nál „paragrafusok” („paragraphs”) választhatók ki a teljes tanulmány-szövegből. Minden „oldal”, illetve „paragrafus” külön fizetendő; ezek képezik a teljes szövegű tanulmány-adatbázisok rekordjait (a **Data-Star**nál „dokumentumait”). Ez a struktúra arra ösztönzi az online keresőket, hogy – a teljes szövegben vagy bizonyos adatmezőkben végzett keresés nyomán – csak azokat a részeket („oldalakat”, illetve „paragrafusokat”) nyomtassák ki a tanulmányból, amelyek számukra a legcélszerűbbek. Mindegyik „oldal” (rekord), illetve „paragrafus” (dokumentum) a tanulmány egy-egy önálló egysége: a jogszabályi környezet, valamely piaci szegmens, az ágazat fő szereplői stb. A piaci tanulmány testre szabott része vagy részei sokkal olcsóbbak, mintha a megrendelő a teljes tanulmányt kinyomtatná, vagy a nyomtatott változatot megvásárolná.

A **Data-Star**nál a teljes tanulmány egyetlen rekord, de minden „paragrafus” egy-egy TX (text) jelű dokumentumként szerepel. Egy paragrafus ára átlagosan mintegy 10 USD. A tartalomjegyzék-paragrafus (TC) ingyenes: ebben minden TX paragrafus címe olvasható. A teljes rekord, vagyis a teljes tanulmány nyomtatási parancsa: „PRINT ALL igen veszélyes művelet, mert sok száz dollárba is kerülhet; helyette a „PRINT TC/1 parancssal ingyen kinyomtatott tartalomjegyzékből kiválasztott TX paragrafusokra adjunk nyomtatási parancsot.

A **Dialog**nál minden „oldal”, vagyis minden rekord (a nyomtatott szöveg 1–3 oldalának megfelelő tanulmányrész) külön kezelhető, de mód van egy tanulmány több rekordjának összevonására is. Egy tanulmány valamennyi rekordját („oldalát”) egy közös Report Number (tanulmányazonosító szám) vagy egy közös Main Title (tanulmányfőcím) kapcsolja össze. Ezt az adatot kiválasztva a SELECT parancssal, a tanulmányhoz tartozó összes rekordban elvégezhető a keresés. A legtöbb tanulmányban hiányzik a tanulmány teljes tartalmára utaló tartalomjegyzék-rekord, helyette a kikeresett rekordok (tanulmányrészek) rész-címeinek kinyomtatása jelzi a tanulmányrész tartalmát (piaci részesedés, árak, jövőbeni kilátások, piaci szektorok stb.). Ezek után már csak a megfelelő rekordot (rekordokat) kell teljes szöveggé kinyomtatni, hasonlóan a **Data-Star** adatbázisainak tartalomjegyzékéből kiválasztott paragrafusok kinyomtatásához.

A tanulmányok teljes szövegét nem tartalmazó, csak a tanulmány bibliográfiai adataira hivatkozó, rövidebb-hosszabb kivonattal vagy tömörítvényel rendelkező adatbázisok, az ún. bibliográfiai adatbázisok egy-egy rekordja (a **Data-Star**nál egy-egy dokumentuma) egy-egy tanulmányt jelent.

A következőkben a **Dialognál** és/vagy a **Data-Star**-nál kereshető és nyomtatható teljes szövegű és bibliográfiai piaci tanulmányok adatbázisait mutatjuk be. A *függelékben* pedig összesítjük ezeknek az adatbázisoknak a legfontosabb adatait, keresési és nyomtatási adatait.

Piaci tanulmányok adatbázisai a **Dialognál** és a **Data-Star**nál

1. Teljes szövegű tanulmány-adatbázisok

Freedonia

A **Freedonia** nevű adatbázis mind a **Dialognál** (763-as), mind a **Data-Star**nál (TFGI) megtalálható. Az adatbázis háromféle tanulmányt foglal magában: az ágazati tanulmányok egy-egy gazdasági ágazat átfogó előrejelzéseit tartalmazzák; a gazdaságkutató tanulmányok a fentiekhez hasonlóak, de valamely témára összpontosítanak; a cégtanulmányok valamely vállalat termékeit, piaci részesedését, pénzügyi adatait és stratégiáját tárgyalják.

A **Freedonia** adatbázist a **Dialognál** havonta, a **Data-Star**nál negyedévenként frissítik. Megtartják az öreg tanulmányokat is, és mivel a frissek azonos főcímmel jelennek meg, a kurrens információkat tartalmazó adatbázis kereséséhez célszerű időbeli korlátozással élni. A tanulmányok 80%-a USA-beli piacokra, 10%-a egyéb észak-amerikai piacokra, a többi 10%-a a világ többi régiójára vonatkozik. Az adatbázisban jelenleg néhány száz tanulmány van meg, de ezek mindegyike a **Dialognál** 80–180 külön rekordot tartalmaz, tehát az összes rekord száma jóval több. Minden tanulmány egy bizonyos termékcsoporthoz tartozik. A **Freedonia** adatbázis indexelésére mindössze 25 osztályozási jelzetet használnak, ezért a szakterület kiválasztásához szabadszöveges keresést kell elsősorban alkalmazni.

Datamonitor

A **Dialognál** (761-es) és a **Data-Star**nál (DMON) elérhető **Datamonitor** adatbázis elsősorban a nagy-britanniai piacokra vonatkozó tanulmányok teljes szövegét tartalmazza, de találhatók benne amerikai és európai piaci tanulmányok is. Havonta visznek be újabb tanulmányokat, de a régieket évente frissítik, és az öreg tanulmányokat kielejteznek, ha van újabb. Tehát mindig csak egy tanulmány található valamely cím alatt. Nemrégiben 105 új tanulmánnyal bővítették az adatbázist, ezzel mintegy 1000 tanulmány teljes szövege kereshető benne. A **Datamonitor** a fogyasztói piacra koncentrálnak, azon belül viszonylag szűk ágazatokat fog át (férfi illatszerek, nátha és köhögés elleni gyógyszerek stb.).

Euromonitor

Ez az adatbázis is mind a **Dialognál** (762-es), mind a **Data-Star**nál (MONI) megvan. A piaci tanulmányok Franciaország, Nagy-Britannia, Németország, Olaszország és Spanyolország fogyasztói piacára koncentrálnak; a tanulmányok a felsorolt országok szerint vannak csoportosítva. A tanulmányok különálló rekordjai (paragrafusai) a piac nagysága, szegmensei, fő szállítói, új termékei, reklámozása és jövőbeni kilátásai szerinti bontásban tartalmazzák táblázatos és diagramokban ábrázolt, valamint szöveges információkat. Az **Euromonitor** tanulmányait is évente frissítik fel, ilyenkor az azonos témájú régi tanulmányt kiveszik az adatbázisból.

BCC Market Research

A **Dialognál** kereshető legújabb teljes szövegű piaci tanulmány-adatbázis, a **BCC Market Research** (764-es) új technológiákra és anyagokra, valamint a gazdasági fejlődésre, gazdaságpolitikai témákra és cégekre vonatkozó (többnyire rövid) tanulmányok teljes szövegét tartalmazza, elsősorban az USA-ra koncentrálnak.

Investext

Az **Investext** a legnépszerűbb és a legnagyobb terjedelmű teljes szövegű piaci tanulmány-adatbázis. Befektetési bankok, tőzsdeügynöki irodák (brókerek) és konzulens cégek által előállított tanulmányok teljes szövegét teszi online elérhetővé. A piaci tanulmányok ágazatokra, cégekre, földrajzi régiókra vagy más gazdasági témákra irányulnak. A tanulmányokat a következő sorozatokra bontva kereshetjük:

- ▶ **Industry Reports:** ágazati tanulmányok, több vállalat összevetése;
- ▶ **Company Reports:** cégtanulmányok;
- ▶ **Topical Reports:** befektetési témákkal foglalkozó tanulmányok (pl. értékpapír-befektetési, adóügyi, számviteli tanulmányok);
- ▶ **Geographic Reports:** földrajzi régiók gazdasági mutatói, befektetési stratégiák, ágazati információk stb.

A tanulmányok befektetéssel, gazdaságtervezéssel és gazdasági előrejelzéssel foglalkozó piacelemző szakemberek számára készülnek. A cégtanulmányok főleg a nyilvános (tőzsdén jegyezhető) vállalatokra vonatkoznak, de néhány fontos magáncégre is.

Az **Investext** adatbázis a **Dialognál** (545-ös), a **Data-Star**nál (INVE), de más szolgáltatóknál is hozzáférhető. A tanulmányok hossza kétoldaltól több mint 100 oldalasig terjed. A **Dialognál** kereshető egy tartalomjegyzék-oldal, amelyet a szöveg „oldalai” mint önálló rekordok követnek. A **Data-Star**nál a többi tanulmány-adatbázishoz hasonlóan paragrafusokat lehet önállóan kinyomtatni (persze mindkettőnél kívánáságra a teljes tanulmányokat is).

ICC adatbázisok

A **Dialog**nál az *ICC International Business Research* (563-as) adatbázis, a **Data-Starn**nál ennek megfelelője az *ICC Keynotes Market Analyses (ICKN)* és az *ICC Brokers Research (ICBR)* adatbázisok egy cégre vagy egy ágazatra vonatkozó piaci áttekintő tanulmányokat (*Keynotes*), illetve befektetéseket, részvényügyleteket elemző tanulmányokat (*Brokers*) tartalmaznak. A **Dialog**nál hetente frissített adatbázist bármelyik részálományra lehet korlátozni, míg a **Data-Starn**nál mindkét részadatbázist havonta frissítik. A *Keynotes* állományba tartozó tanulmányok a fogyasztói, kereskedelmi és termelői piacokra vonatkoznak; ezek további információk forrásokra is hivatkoznak. A *Brokers* állomány tanulmányai értékpapír- és befektetési piacokról szolgáltatnak információkat. A **Dialog**nál a tanulmányok 6–10 külön kezelhető rekordra, a **Data-Starn**nál ugyanennyi paragrafusra bonthatók. Mindkét esetben egy-egy tartalomjegyzék-oldal áll a keresők rendelkezésére.

Frost & Sullivan Market Research

Ez az adatbázis csak a **Data-Starn**nál érhető el. Korábban – bibliográfiai adatbázisként – csak hivatkozásokat tartalmazott a Frost & Sullivan piackutató konzulens vállalat tanulmányaira (lásd később, *Frost & Sullivan Report Abstracts*); újabban azonban a teljes tanulmányok is online módon állnak rendelkezésre. Az adatbázis az iparra és a műszaki termékek piacára orientált tanulmányokat tartalmaz, köztük vegyipari, hadiipari, biotechnikai, energiaipari, gépjárműipari, automatizálási és távközléstechnikai piacoké. A tanulmányok mintegy fele az USA-ra, a többi Nyugat-Európára vonatkozik. Az adatbázist havonta frissítik, öt évre előrejelzéseket is tartalmaz.

A tanulmányok terjedelmessége miatt (mindegyik meghaladja a 100 nyomtatott oldalt) a tanulmány minden piaci szegmensére vagy elkülöníthető témájára egy-egy TX paragrafus nyomtatható ki; ezeket a tartalomjegyzék-paragrafusból lehet kiválasztani. Mindegyik tanulmány ezenkívül rendelkezik egy 5–10 TX terjedelmű tömörítvényvel is, amely sok esetben elegendő az ágazat áttekintésére, a teljes tanulmány kinyomtatása helyett; ennek ára mintegy 100 USD. A tömörített változathoz néhány további TX paragrafus (hosszabb lélegzetű tanulmányrészek) is hozzávehető, így módon egy résztémára irányuló, csaknem önálló másodlagos tanulmány állítható össze.

Country Report Services

A **Data-Star FSRI** jelű adatbázisa számos piackutató és elemző cég kiadványainak teljes szövegét közli, amelyek regionális vagy egyes országokra vonatkozó gazdasági és gazdaságpolitikai adatokat, elemzéseket és előrejelzéseket tartalmaznak. Például 85 részletes országjelentés, az Európai Gazdasági Közösség ötévi előrejelzései, nemzetközi gazdasági

indikátorok, gazdasági világtrendek és más kurrens információkat tartalmazó tanulmányok teljes szövege és táblázatos adatai kereshetők és nyomtathatók a *Country Report Services* adatbázisban.

2. Bibliográfiai tanulmány-adatbázisok

Industry Trends and Analysis

A **Dialog 192-es** adatbázisa, korábbi ismert nevén *Arthur D. Little/Online*, tulajdonképpen átmenet a teljes szövegű és a teljes tanulmányra csak hivatkozást és annak kivonatát tartalmazó, bibliográfiai adatbázistípus között. Az *Industry Trends and Analysis* ugyanis jelenleg a teljes tanulmányok kivonatait és hosszabb tömörítvényeit tartalmazza, de 1989-ig a teljes tanulmányok is tartalmazta online kiírátható módon. Azóta a Decision Resources (DR) Reports és a Spectrum Reports konzulens cégek tanulmányainak kivonatát vagy tömörítvényét szolgáltatja. A két konzulens vállalat piaci tanulmányai főleg korai trend- és prognózistanulmányok. A 150–400 szavas összefoglalók a tanulmányok tematikáját és fő eredményeit ismertetik. A nagyobb lélegzetű tanulmányokhoz a kivonat mellett tömörítvény (Executive Summary) is található. Ezekon kívül az Arthur D. Little konzulens cég Futurescope nevű, 1–4 oldalas prognosztikai tanulmányai teljes szövegükben szerepelnek az adatbázisban.

Index

A *Findex* adatbázis sok ezer, kereskedelmi forgalomban kapható piaci tanulmány adatait, kivonatát, hozzáférési helyét és árát tartalmazza. A **Dialog** exkluzív, 196-os adatbázisának rekordjai gazdasági ágazatok és termékcsoportok szerint vannak indexelve. A neves piackutató cégek által készített és publikált tanulmányok ágazatokra, cégekre és termékekre vonatkozó áttekintéseket és trendeket szolgáltatnak. A *Findex* adatbázisban referált dokumentumok nemcsak multifelhasználói célokra készített tanulmányok, hanem bizonyos folyóiratok, magazinok egy piacra vonatkozó célszámaiban közölt cikkek is lehetnek.

Frost & Sullivan Report Abstracts

A **Data-Star FSFS** jelű adatbázisa a hasonló nevű teljes szövegű tanulmány-adatbázis (lásd fenn, FSMR) előzménye, amely 1989-ig bezárólag mintegy 200 Frost & Sullivan tanulmány részletes összefoglalóit, tömörítvényeit tartalmazza, összesen kb. 1000 „dokumentumot” (paragrafust). Azóta az adatbázis, mint láttuk, a teljes tanulmányok szövegeket teszi online kereshetővé és nyomtathatóvá.

3. MARKETFULL és MKTRES kategóriák

Bizonyos piaci tanulmányok adatbázisai a **Dialog** host DIALINDEX szolgáltatása révén együttesen is kereshetők. Mint a **Dialog**-felhasználók jól tudják, a

DIALINDEX a rokon témakörű adatbázisok meghatározott vagy szabadon választott csoportjainak együttes keresését viszonylag olcsón lehetővé tevő szolgáltatás. A **Dialog** fent felsorolt teljes szövegű piaci adatbázisai közül a négy első, vagyis a 761-es, a 762-es, a 763-as és a 764-es számú adatbázisok a MARKETFULL nevű kategóriában együttesen kereshetők a DIALINDEX szolgáltatásban. A MARKETFULL elindításakor a négy adatbázis tanulmányainak főcíme, illetve a tanulmányokon belüli tanulmányrész-rekordok („oldalak”) címe együttesen kereshető, majd a kiválasztott tanulmány további keresése, illetve rekordjainak kinyomtatása céljából nyitjuk meg az azt tartalmazó adatbázist a négy közül. Mivel a DIALINDEX használata keresésre jóval olcsóbb a piaci tanulmányok adatbázisainak keresésénél, jelentős költségeket takaríthatunk meg. A négy adatbázis leírására szolgáló adatbázislap (Bluesheet) is együttesen található MARKETFULL cím alatt.

Egy másik DIALINDEX kategóriában, az MKTRES (Market Research) nevűben található meg a **Dialog** két másik teljes szövegű tanulmány-adatbázisa, az *Investext* és az *ICC International Business Research* adatbázis (kissé érthetetlen módon), továbbá a bibliográfiai tanulmány-adatbázisok (*Findex*, *Industry Trends and Analysis*), valamint más olyan, elsősorban bibliográfiai adatbázisok, amelyek piaci információkat tartalmazó egyéb dokumentumokra tesznek lehetővé online keresést. Ilyenek például a **Dialog**nál az *ABI/INFORM*, a *PTS PROMT* és a *Trade & Industry Index* nevű bibliográfiai (esetenként teljes, rövidebb dokumentumszövegeket is tartalmazó) adatbázisok. Ezekben az adatbázisokban is olcsó előkeresés végezhető, ha a DIALINDEX-ben megnyitjuk az MKTRES kategóriát, de az ide tartozó 15 adatbázis mindegyikének van saját adatbázislapja (Bluesheetje).

Más hostok piacitanulmány-adatbázisai

A „business” információk szolgáltatásában Magyarországon leginkább használatos két hoston, a **Dialog**-on és a **Data-Star**-on kívül néhány más szolgáltatóközpont is létezik, amelyek ugyancsak tartalmaznak online kereshető teljes szövegű tanulmányokat, vagy ilyenekre hivatkozó bibliográfiai adatbázisokat. Ezek közül kettőt emelünk ki.

Az **FT Profile** nevű brit hostnál található néhány érdekes teljes szövegű tanulmány-adatbázis, mint pl.:

- ▶ *Mintel Market Intelligence* (300 tanulmány),
- ▶ *Mintel Personal Finance Intelligence* (pénzügyi szolgáltatások tanulmányai),
- ▶ *Mintel Retail Intelligence* (fogyasztási cikkek kiskereskedelmi piaci tanulmányai),

mindezek európai piacokra vonatkoznak. Ezekon kívül:

- ▶ *MSI Market Report Series* (150, ágazatokra vonatkozó tanulmány),
- ▶ *Marketing Survey Index* (hivatkozások kivonatokkal 20 ezer tanulmányra),
- ▶ a *Financial Times* teljes cikkei,
- ▶ a már ismertett *ICC*, *Euromonitor* és *Datamonitor* tanulmány-adatbázisok és mások.

Igaz, az **FT Profile** hosthoz csak előfizetési díj ellenében lehet csatlakozni. Az Európai Úrkutatási Szervezet **ESA-IRS** nevű nagy szolgáltatóközpontja „átjárót” (gateway-t) biztosít az **FT Profile**-hoz.

A brit *Market Analysis and Information Database (MAID)* elnevezésű egyesített adatbázis (amely egyben host is) számos neves konzulens cégnél készült piaci tanulmányokat és más információkat szolgáltat. Több mint 50 ezer tanulmány vagy teljes szövegű publikált cikk áll a *MAID*-hez csatlakozó keresők rendelkezésére. A már említett Frost & Sullivan, Euromonitor, valamint a Market Intelligence Research Company, a The Economist Intelligence Unit, a Freedomia Group és más piackutató cégek teljes szövegű tanulmányain kívül a Reuter-féle *Textline*, a Predicasts által forgalmazott *PROMT* és az *INFOMAT* üzleti hír-adatbázisok összesített „megafájl”-ként is benne vannak a *MAID* kínálatában. Ezekon kívül számos vállalati pénzügyi jelentés és ismert céginformációs adatbázis egészíti ki a *MAID* business információs „szupermarket” által kínált szolgáltatásokat. A mintegy 4000 üzleti publikációs kiadvány anyagával, a több tízezer teljes szövegű piaci tanulmánnyal és a csaknem 4,5 millió céginformációs rekordjával jelenleg a *MAID* kétségtelenül a legnagyobb, piaci és céginformációkat tartalmazó egyesített online adatbáziscsoport és szolgáltatóközpont. Hátránya, hogy igen drága: az évi tízezer dollár előfizetési díjhoz még a keresési és nyomtatási díjak is hozzájárulnak.

Itt említjük meg – elsősorban a pontosság kedvéért –, hogy a **Dialog** hostnál és a **Data-Star** hostnál kereshető, fentebb ismertett tanulmány-adatbázisok egy része más hostoknál is elérhető. Így pl. a sokak által a legfontosabbnak tartott *Investext* adatbázis összesen hét szolgáltatónál, az *ICC Keynotes* pedig öt szolgáltatónál van meg.

Konklúzió hazai tanulmánykészítők számára

Mint a bevezetésben már említettük, a piaci tanulmányoknak elsősorban az Egyesült Államokban és Nagy-Britanniában vannak komoly hagyományai és értéke, ezért az online kereshető tanulmány-adatbázisok nagyobb része is elsősorban USA-beli és brit eredetű és vonatkozású. Nyelvük természetesen kizárólag angol. Ennek ellenére Magyarországon – a növekvő piacgazdasági igények háttérében – az online

kereshető információk piaci tanulmányként való hasznosításának is lenne létjogosultsága.

A valóság azonban az, hogy nálunk még kevesen ismerik fel a piaci tanulmányok döntés-előkészítő szerepét. Sokan vannak olyanok, akik nem tudják kellőképpen megítélni a sokféle gazdasági és műszaki-gazdasági tanulmánytípus világában a piaci, piackutatási tanulmányok helyét, és nem tudják kellő módon erőforrásként hasznosítani a jó minőségű piaci tanulmányokat, vagy éppen sajnálják kiadni rájuk a pénzt, mert nem bíznak a megtérülésében. Pedig pl. Nagy-Britanniában aligha tudna megélni a sok száz vagy ezernyi, piaci tanulmányok készítésére specializált és meglehetősen borsos árú információs terméket előállító cég, ha nem lenne a tanulmányoknak gazdasági értéke. A British Library, a Warwick Egyetem könyvtára és más brit gazdasági információs intézmények legértékesebb és egyik legkeresettebb gyűjteményét alkotják a piaci tanulmányok dokumentumai.

Reméljük azonban, hogy a mostani helyzet Magyarországon kedvező irányban változik, és egyre több piaci tanulmányt fognak igényelni a döntést hozó gazdasági vezetők. A vegyiparban, elsősorban a gyógyszergyártásban ennek már vannak pozitív jelei. Ha ez az igény nálunk általánossá válik, akkor rövid áttutással és jó minőségben kell majd piaci tanulmányokat produkálni, amire az online keresés az egyik leghatékonyabb eszköz; akkor az itt ismertetett adatbázisok használata előtérbe kerül. Ennek feltétele lesz, hogy a piaci tanulmányok készítőinek – de legalábbis előkészítőinek – elsősorban olyan szakembereknek kell lenniük, akik az információkereséshez és -feldolgozáshoz értnek, és csak kisebb mértékben közgazdasági ismeretekkel rendelkező vagy egyes adott szakterületen jártas szakembereknek.

A tanulmánykészítésre vállalkozó hazai információszakembereknek módszerként hadd javasoljam, hogy inkább a „csináld magad” elvet kövessék, mintsem egy teljes szövegű vagy bibliográfiai tanulmány-adatbázisból kikeresett, kinyomtatott vagy megrendelt, esetleg egy folyóiratban publikált cikként megtalált teljes tanulmányt továbbítsanak a megbízónak. Ebben az esetben, bár nem zárható ki a véletlen teljes siker, ha találnak is „testhezálló” tanulmányt, az más földrajzi és gazdasági környezetben, esetleg jóval korábbi időre érvényes adatokat és következtetéseket tartalmaz,

minimális hazai relevanciával. Pedig a teljes tanulmány meglehetősen drága dolog. Felmerül a jogos kérdés: akkor miért írunk a teljes szövegű és bibliográfiai tanulmány-adatbázisokról, miért népszerűsítjük ezeket ebben az írásban?

A „csináld magad” tanulmánykészítés egyik fontos összetevője az itt ismertetett adatbázisok egyes részeinek kikeresése és beépítése a megbízásból készített tanulmányba. A tartalomjegyzék-oldalak vagy a teljes tanulmány részcímeinek megjelenítésével egyrészt támpontot kaphatunk arra, hogy mi minden legyen a tanulmányban feldolgozva, másrészt kiválaszthatjuk egyes „oldalak” (**Dialog**) vagy „paragrafusok” (**Data-Star**) rekordjait, és ezek kinyomtatása és magyarrá fordítása után – esetleg átírva – beépíthetők saját tanulmányunkba. Ezeket a részeket ügyes keresési stratégiák alkalmazásával kiegészíthetjük más adatbázisok rekordjaival:

- ▶ üzleti hír-adatbázisok (*PROMT, Textline, Financial Times* stb.) rekordjaival,
- ▶ az *ABI/INFORM* adatbázisban talált releváns információkkal,
- ▶ online kereshető gazdasági szakfolyóiratok vagy magazinok cikkeivel vagy azok tömörítvényeivel,
- ▶ speciális szakterületre orientált üzleti jellegű adatbázisokból (például a vegyiparban az *Electronic Markets and Information Systems – EMIS* –, a *Chemical Business Newbase*, a *Chemical Economics Handbook – CEH* – és másokból) kikeresett információkkal, egyes releváns idősorokkal, statisztikai, piaci részesedési táblázatokkal, amelyeket ugyancsak adatbázisokból lehet kikeresni.

Ehhez megfelelő adatbázis-ismeret és online keresési gyakorlat szükséges. Ha ez megvan, akkor az ilyen forrásokból készült – de máshonnan származó információkkal is kiegészített – piaci tanulmányok olcsóbban állíthatók elő, mint a profi cégek (különösen külföldiek) által kért megbízási díjak. Ezen túlmenően, erre a metodikára ráálló és gyakorlatot szerző hazai tanulmánykészítő szakemberek maguk is vállalkozók lehetnek.

Reméljük, hogy a „csináld magad” piaci tanulmány készítéséhez tudunk némi segítséget adni írásunkkal. Azt is reméljük, hogy az ilyen tanulmányok a jövőben aktívabb szerepet játszanak a hazai gazdasági életben.

Függelék

A Dialog és/vagy a Data-Star online szolgáltatóközpontban meglévő piactanulmány-adatbázisok összefoglalása

Az adatbázis neve és jele	Az adatbázis típusa	Az adatbázis fő jellemzői*	Az adatbázis ára**		Megjegyzés
			Dialog	Data-Star	
<i>Freedonia Market Research</i> (Dialog, 763)	Teljes szövegű tanulmányok	Tartalom: kb. 600 piaci tanulmány gazdasági ágazatokra és cégekre Frissítés: havonta (negyedévente); minden tanulmányt évenként aktualizálnak (kurrens információk) Visszamenőleg: 1990 Előrejelzések 2000-ig Régiók: 90% Észak-Amerika	96 USD/óra keresési díj	111 USD/óra keresési díj	A DIALINDEX MARKETFULL kategóriájában együtt kereshető a 761-es, a 762-es, a 763-as és a 764-es adatbázis
<i>Freedonia Industry and Business Research Studies</i> (Data-Star, TFGI)			13 USD/rekord nyomtatási díj	10 USD/paragr. nyomtatási díj	
<i>Datamonitor Market Research</i> (Dialog, 761)	Teljes szövegű tanulmányok	Tartalom: kb. 1000 piaci tanulmány gazdasági ágazatokra és termék-csoportokra Frissítés: havonta; minden tanulmányt évenként aktualizálnak (kurrens információk) Visszamenőleg: 1991 Régiók: elsősorban Nagy-Britannia, kisebb részben Nyugat-Európa és USA	96 USD/óra keresési díj	86 USD/óra keresési díj	Lásd fent
<i>Datamonitor Market Reports</i> (Data-Star, DMON)			13 USD/rekord nyomtatási díj	15,50 USD/paragr. nyomtatási díj	
<i>Euromonitor Market Research</i> (Dialog, 762)	Teljes szövegű tanulmányok	Tartalom: kb. 500 piaci tanulmány gazdasági ágazatokra és termék-csoportokra Frissítés: havonta; minden tanulmányt évenként aktualizálnak (kurrens információk) Visszamenőleg: 1991 Régiók: Nagy-Britannia, Franciaország, Németország, Olaszország, Spanyolország	96 USD/óra keresési díj	113 USD/óra keresési díj	Lásd fent
<i>Euromonitor Research</i> (Data-Star, MONI)			13 USD/rekord nyomtatási díj	16 USD/paragr. nyomtatási díj	
<i>BCC Market Research</i> (Dialog, 764)	Teljes szövegű tanulmányok	Tartalom: 20 ezer rekord, gazdasági és gazdaságpolitikai tanulmányok részei Frissítés: havonta; minden tanulmányt évenként aktualizálnak (kurrens információk) Visszamenőleg: 1990 Régiók: elsősorban USA	96 USD/óra keresési díj	–	Lásd fent
			13 USD/rekord nyomtatási díj	–	
<i>Investext</i> (Dialog, 545)	Teljes szövegű tanulmányok	Tartalom: kb. 300 ezer piaci tanulmány mintegy 60 ágazatban, és mintegy 14 ezer vállalatról Frissítés: naponta Visszamenőleg: 1982 Régiók: nemzetközi	99 USD/óra keresési díj	122 USD/óra keresési díj	A legnépszerűbb teljes szövegű piaci adatbázis
<i>Investext</i> (Data-Star, INVE)			5,75 USD/rekord nyomtatási díj	5,75 USD/paragr. nyomtatási díj	
<i>ICC International Business Research</i> (Dialog, 563)	Teljes szövegű tanulmányok	Tartalom: kb. 14 000 tőzsdeügynöki és néhány száz gazdasági tanulmány (Dialog: kb. 80 ezer rekord) Frissítés: hetente Visszamenőleg: 1987 Régiók: 60% Nagy-Britannia, a többi elsősorban Nyugat-Európa országai	84 USD/óra keresési díj	115 USD/óra keresési díj	A Dialognál egy adatbázisban kereshető
<i>ICC Stockbroker Research Database</i> (Data-Star, ICBR)			4,75 USD/rekord nyomtatási díj	4,10 USD/paragr. nyomtatási díj	A Data-Star-nál két adatbázisra bontott teljes állomány
<i>ICC Keynotes Market Analyses</i> (Data-Star, ICKN)					

A függelék folytatása

Az adatbázis neve és jele	Az adatbázis típusa	Az adatbázis fő jellemzői*	Az adatbázis ára**		Megjegyzés
			Dialog	Data-Star	
<i>Frost & Sullivan Market Research</i> (Data-Star, FSMR)	Teljes szövegű tanulmányok	Tartalom: 360 tanulmány különféle ipari ágazatokra Frissítés: havonta Visszamenőleg: 1990 Öt évi előrejelzések Régiók: 50% USA, 50% Nyugat-Európa	–	103 USD/óra keresési díj	Data-Star exkluzív adatbázis
<i>Country Report Services</i> (Data-Star, FSRI)	Teljes szövegű tanulmányok	Tartalom: kb. 500 tanulmány egyes országokra, az EGK-ra, valamint nemzetközi vagy regionális gazdasági és gazdaságpolitikai témákban Frissítés: havonta (kurrens információk) 5 évi és 18 havi előrejelzések Régiók: nemzetközi	–	114 USD/óra keresési díj	
<i>Industry Trends and Analysis</i> (Dialog, 192)	Vegyes: teljes szövegű tanulmányok + tanulmányokra hivatkozások kivonattal	Tartalom: több mint 3000 rekord; 1989-ig bezárólag teljes tanulmányok, azóta tanulmányok tömörítvényei vagy kivonatai Frissítés: kéthavonta Visszamenőleg: 1977 Régió: USA	120 USD/óra keresési díj	–	Dialog exkluzív adatbázis
<i>Findex</i> (Dialog, 196)	Tanulmányokra hivatkozások kivonattal (bibliográfiai)	Tartalom: 90 gazdasági szakterületre vonatkozó piaci tanulmányokra hivatkozó kb. 15 ezer rekord Frissítés: negyedévenként újra feltöltés Visszamenőleg: 1985 Régiók: nemzetközi	30–50 USD/rekord nyomtatási díj	–	Korábbi neve: <i>Arthur D. Little/Online</i>
<i>Frost & Sullivan Report Abstracts</i> (Data-Star, FSFS)	Tanulmányokra hivatkozások kivonattal (bibliográfiai)	Tartalom: kb. 200 piaci tanulmányra hivatkozó mintegy 1200 rekord Frissítés: évente 4-szer Visszamenőleg: utolsó 2-3 év Régiók: USA, Nyugat-Európa	105 USD/óra keresési díj	–	Dialog exkluzív adatbázis
			4 USD/rekord nyomtatási díj	–	
			–	69 USD/óra keresési díj	Data-Star exkluzív adatbázis (valószínűleg lezárt állomány)
			–	0,53 USD/rekord nyomtatási díj	Lásd FSMR mint folytatás

* Az adatbázisok egyes jellemző adatai tájékoztató jellegűek. A közölt adatok aktualitása a forrásdokumentumok (adatbázislapok) publikációs dátumától függ; az azonos adatbázisokra vonatkozó különböző forrásdokumentumok adatai nem konzervensek.

** 1993. júliusi árak.

Irodalom

- BATES, M. E.: Finding full-text market research. = Database, 16. köt. 4. sz. 1993. p. 30–36.
 HALPERIN, M.: M.A.I.D. for marketing. = Online, 12. köt. 1. sz. 1988. p. 51–52.
 OJALA, M.: Market research reports online. = Database, 16. köt. 2. sz. 1993. p. 86–88.
 BCC Market Research joins MARKETFULL collection. = Dialog Chronolog, 21. köt. 6. sz. 1993. p. 93:171–93:172.
 Datamonitor adds full text of 105 new research reports. = Dialog Chronolog, 21. köt. 7. sz. 1993. p. 93:209.

Dialog Database Catalogue, 1993.

Directory of Online Databases. = Cuadra/Gale, 13. köt. 2. sz. 1992.

Dialog Bluesheets: MARKETFULL: 761, 762, 763, 764 (93–05); 545 (91–10); 563 (90–09); 192 (92–02); 196 (91–03).
 Data-Star Data-Sheets: TFGI (92–08); DMON (90–11); MONI (91–01); INVE (91–11); ICBR (90–10); ICKN (89–01); FSMR (92–07); FSRI (90–11); FSFS (89–11)
 Market Analysis and Information Database (MAID). Ismertető (IOLIM '92, London, 1992. dec.)

Beérkezett: 1993. október 11-én.